

Światowy Dzień Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy **28 kwietnia 2016** **(World Day for Safety and Health at Work, 28 April, 2016)**

Dzień 28 kwietnia jest w wielu krajach związany z obchodami Światowego Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy. Pod tą nazwą Dzień ten jest od 2003 r. promowany przez Międzynarodową Organizację Pracy (MOP) i organizowane są obchody na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym. MOP wspiera te uroczystości na zasadzie trójstronnej współpracy przedstawicieli organów władzy, pracodawców i pracowników, przy udziale wielu instytucji i organizacji. Obchody Dnia są ważną okazją do organizowania krajowych kampanii upowszechniających wiedzę o zasadach ochrony człowieka w procesie pracy, o nowych zagrożeniach zawodowych, o potrzebie podnoszenia poziomu kultury bezpieczeństwa pracy i wielu innych zagadnieniach związanych z problematyką bhp.

Organizatorzy obchodów Dnia 28 kwietnia mogą popularyzować różne zagadnienia związane z problematyką zdrowej i bezpiecznej pracy, ale w tym roku głównym tematem obchodów, proponowanym przez MOP jest:

Stres w miejscu pracy: wspólne wyzwanie (*Workplace stress: a collective challenge*)

Problem stresu jest w dzisiejszych czasach bardzo ważny, gdyż przy coraz trudniejszych wyzwaniach i wyższych wymaganiach ze strony pracodawców, pracownicy doświadczają coraz większej presji na swych stanowiskach pracy. Przy obecnym szybkim tempie życia i pracy spełnianie wymagań zawodowych coraz częściej prowadzi do rozwoju zagrożeń psychospołecznych, takich jak m.in. dłuższy czas pracy, wzrastająca konkurencja, wyższe oczekiwania kierownictwa i inne. Miejsca pracy stają się coraz bardziej stresogennym środowiskiem dla pracownika, balans „praca-życie prywatne” jest coraz częściej niemożliwy do utrzymania, następują negatywne zmiany w stosunkach międzyludzkich. Pracownicy doświadczają w pracy zmian organizacyjnych i restrukturyzacji, zmniejszają się możliwości zarobkowe, wzrasta lęk o utrzymanie stanowiska w pracy i stabilność finansową rodziny. Zagrożenia te prowadzą do zachwiania zdrowia umysłowego i dobrostanu wielu osób. Przedłużający się stres i niepewność jutra prowadzą do poważnych negatywnych zmian w psychice i fizjologii człowieka, a to prowadzi m.in. do chorób, do absencji w pracy, zmniejszenia innowacyjności i wydajności całego przedsiębiorstwa, a w konsekwencji – gospodarki kraju.

Ostatnio coraz większą wagę do zagrożeń psychospołecznych i stresu w pracy przywiązują zarówno naukowcy, jak i praktycy, a także decydenci. Zawodowy stres został uznany jako groźne zagrożenie dotyczące wszystkich krajów, wszelkich zawodów i każdego pracownika zarówno w krajach rozwiniętych, jak i rozwijających się. Dlatego uświadamianie całemu społeczeństwu, a w szczególności osobom pracującym, wagi tej problematyki, metod

ochrony przed stresem, technik relaksacyjnych, utrzymania równowagi „praca-życie prywatne” itp. – jest bardzo ważne i wiele instytucji i organizacji prowadzi działania w zakresie upowszechniania wiedzy w tym zakresie, organizuje szkolenia i bierze udział w kampaniach informacyjnych.

Wiele robią w tym zakresie także organizacje międzynarodowe. Na przykład Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA) w latach 2014-2015 zorganizowała kampanię na rzecz zdrowych i bezpiecznych miejsc pracy, prowadzoną pod hasłem „Stres w pracy? Nie, dziękuję!”. W jej ramach odbyło się wiele inicjatyw, akcji prowadzących do poprawy dobrostanu psychicznego pracowników i ich zadowolenia z pracy.

Międzynarodowa Organizacja Pracy także przykłada dużą wagę do zagrożeń psychospołecznych, w tym ograniczania i eliminowania stresu zawodowego i podkreśliła to wybierając tematykę stresu jako przewodnią w tegorocznych obchodach. Na temat stresu w pracy i jego wpływu na poszczególne grupy pracowników i pracodawców udostępniono, m.in. w Internecie, wiele źródeł informacji.

W 2016 r. MOP (dział LABADMIN/OSH, zajmujący się m.in. promocją Dnia 28 kwietnia) opracowała obszerny raport: „Workplace stress: a collective challenge. World Day for Safety and Health at Work, 28 April 2016”. Anglojęzyczny pełny tekst bardzo obszernego raportu jest dostępny w ramach portalu MOP w witrynie związanej z Dniem i problematyką stresu w pracy (www.ilo.org/safeday), gdzie udostępniono także plakat Dnia i inne materiały, które mogą być tłumaczone i wykorzystywane (z podaniem źródła) w obchodach Dnia i imprezach im towarzyszących. Plakat Dnia 28 kwietnia oraz fragmenty raportu MOP zostały przetłumaczone przez CIOP-PIB na język polski i mogą być wykorzystywane w krajowej kampanii.

Rys. 1. Plakat MOP na 2016 r. (jednocześnie okładka raportu MOP) – po angielsku i po polsku. (źródło: www.ilo.org/safeday)

Międzynarodowy Dzień Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy

i Chorób Zawodowych

(International Commemoration Day (ICD) for Dead and Injured Workers)

Dzień 28 kwietnia pod nazwą **Międzynarodowy Dzień Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy i Chorób Zawodowych (International Commemoration Day (ICD) for Dead and Injured Workers)** lub coraz częściej **Dzień Pamięci o Pracownikach (Workers' Memorial Day - WMD)** jest obchodzony od 1989 r. także przez organizacje związków zawodowych w wielu krajach. Obchody są organizowane przez związkowców na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym, a międzynarodowym koordynatorem działań jest International Trade Union Confederation - Konfederacja Wolnych Związków Zawodowych (ITUC), zrzeszająca ponad 300 krajowych organizacji związkowych, reprezentujących ponad 180 milionów członków w ok. 160 krajach i terytoriach: (<http://www.ituc-csi.org/?lang=en>). Obchody Dnia są poświęcone pamięci pracowników, którzy ulegli wypadkom w pracy, zapadli na choroby zawodowe, albo zginęli podczas wykonywania swych zadań w pracy. Są one także okazją do upowszechniania problematyki bhp, form i sposobów unikania zagrożeń i ochrony pracowników w procesie pracy. Obchody mają zróżnicowaną formę, np. organizowane są sympozja, wykłady, przeglądy filmów bhp, kampanie informacyjno-edukacyjne, spotkania ze specjalistami bhp, naukowcami i praktykami, seminaria, szerokie akcje obejmujące różne przedsięwzięcia, w tym także demonstracje, pochody. Akcje edukacyjne mają na celu upowszechnianie wśród członków społeczeństwa zasad bezpiecznej, zdrowej i godnej pracy oraz podnoszenie społecznej świadomości na temat nowych zagrożeń zawodowych i sposobów ich unikania. 28 kwietnia jest zatem zarówno dniem wspominania poszkodowanych, jak i okazją do upowszechniania wiedzy o bhp.

W 2016 r. tematem przewodnim Dnia 28 kwietnia obchodzonego przez związki zawodowe jest ustalone przez ITUC hasło: **„Dobre prawo – prawidłowe egzekwowanie – silne związki zawodowe” (Strong Laws – Strong Enforcement – Strong Unions)**.

Wielu organizatorów obchodów kieruje się także corocznym hasłem: „Pamiętajmy o zmarłych, ale walczmy o żyjących” (Remember the dead, but fight for the living). Przepisy prawne, nawet najlepsze, nie wystarczą, jeśli nie są prawidłowo wprowadzane i egzekwowane. Dlatego tak ważna jest rola inspekcji pracy i związków zawodowych w egzekwowaniu i przestrzeganiu prawa pracy.

Informacje na temat związkowych obchodów Dnia w wielu krajach, teksty opracowanych materiałów informacyjnych, galeria plakatów itp. są zamieszczane w nowej witrynie przygotowywanej przez ITUC i angielskie czasopismo HAZARD: www.28april.org. Poszukując

informacji warto także korzystać ze źródeł zamieszczanych przez organizacje i instytucje krajowe i międzynarodowe na portalach społecznościowych (Facebook, Twitter, Youtube, Flickr). Wiele organizacji prowadzi także internetowe blogi, rozsyła biuletyny nowości itp.

Obchody Dnia 28 kwietnia w Polsce

28 kwietnia w naszym kraju został ustanowiony przez Sejm RP Dniem Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy uchwałą z 9 lipca 2003 r. Związkowe obchody Dnia z inicjatywy NSZZ „Solidarność” organizowane są od 1991 r. pod nazwą Światowy Dzień Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy i Chorób Zawodowych.

Ważnym akcentem tegorocznych obchodów będzie uroczyste posiedzenie Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP 28 kwietnia w Warszawie i towarzysząca mu ogólnopolska konferencja. Uroczystości odbędą się pod honorowym patronatem Marszałka Sejmu, a główny temat to „Bezpieczeństwo i higiena pracy w sektorach gospodarki o najwyższej liczbie wypadków śmiertelnych i ciężkich. Koszty społeczne i ekonomiczne wypadków przy pracy”. Na uroczystości zaproszeni zostali przedstawiciele nauki i praktyki z zakresu bezpieczeństwa pracy, instytucji ustawodawczych i nadzorujących, m.in. z PIP, GUS, ZUS, CIOP-PIB. Obecni będą także przedstawiciele pracodawców oraz organizacji związkowych (NSZZ „Solidarność”, OPZZ, Forum Związków Zawodowych), w tym – związków budowlanych.

Warto podkreślić, że w Polsce dużą wagę przykładana się także do problematyki stresu, która się przewija co roku w tematyce wielu wydarzeń związanych z bhp. Na przykład w latach 2014-2015 w ramach organizowanej przez Krajowy Punkt Centralny EU-OSHA, którego rolę pełni CIOP-PIB, polskiej edycji europejskiej kampanii informacyjnej na temat stresu, zorganizowano szereg przedsięwzięć typu: konferencje, seminaria, warsztaty, spotkania w firmach, pokazy filmów. Upowszechniono kilkadziesiąt tysięcy sztuk materiałów informacyjnych i promocyjnych, a także ukazywały się spoty reklamowe oraz ponad 120 artykułów i informacji prasowych. Instytut prowadził stronę internetową kampanii (stres.ciop.pl) oraz profil kampanii w portalu Facebook.

W tym roku uroczyste obchody Dnia 28 kwietnia planują także poszczególne organizacje związków zawodowych. W imieniu NSZZ „Solidarność” główne uroczystości organizuje Region Dolny Śląsk we Wrocławiu. W dniu 25.04.2016 odbędzie się ogólnopolska konferencja: „Czas pracy a pozakodeksowe formy zatrudnienia – stan aktualny i perspektywy na przyszłość”, w której będzie brało wielu specjalistów, m.in. z CIOP-PIB. 26 kwietnia w ramach Międzynarodowych Targów Ochrony Pracy, Pożarnictwa i Ratownictwa - SAWO 2016 Związek „Solidarność” wraz z Inspekcją Pracy organizują II Konferencję Panelową WSOZZ pt: "Ograniczanie zagrożeń zawodowych związanych z czynnikami szkodliwymi w środowisku pracy". W Łodzi także odbędą się uroczystości organizowane wraz z Inspekcją Pracy i środowiskiem naukowym (IMP). Związki zawodowe zrzeszone w OPZZ, a także w

ramach Forum Związków Zawodowych planują różne uroczystości. Jak co roku Prezydium OPZZ w dniu 19 kwietnia ogłosi swój apel, zachęcając związkowców do jego upowszechniania, a także do przestrzegania i promowania zasad bezpiecznej i zdrowej pracy.

Jak widać, w naszym kraju wiele wydarzeń związanych z Dniem 28 kwietnia i jego przesłaniami organizowanych jest wspólnie przez różne podmioty – organy władzy, kontroli, pracodawców, organizacje związkowe oraz przedstawiciele nauki, gdyż nadrzędnym celem dla wszystkich jest zapewnienie pracownikom godnych, bezpiecznych i zdrowych warunków pracy.

Barbara Szczepanowska

Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy (CIOP-PIB)

Ośrodek Informacji Naukowej i Dokumentacji

www.ciop.pl

Kontakt: baszc@ciop.pl